

WIZAJNY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY

ZAŁĄCZNIK Nr 4
do Uchwały Nr. **IX/60**./99
Rady Gminy WIZAJNY
z dnia **29.XII**.....1999 r.

I. PODSTAWY POLITYKI PRZESTRZENNEJ

1. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

1.1. Uwarunkowania, stanowiące zasoby i szanse rozwoju zagospodarowania przestrzennego

- a) Położenie gminy na terenach szczególnie cennych przyrodniczo, kulturowo i krajobrazowo:
- Góry Sudawskie,
 - Jezioro Wiżajny,
 - Góra Rowelska,
 - Suwalski Park Krajobrazowy z Jeziorami Kleszczowieckimi i Jaczem
 - Smolniki jako miejscowość klimatyczna i w przyszłości lecznicza w zakresie medycyny naturalnej.
- b) Ranga miejscowości Wiżajny jako wielofunkcyjnego ośrodka obsługi ruchu turystycznego, położonej przy drodze wojewódzkiej Gołdap – Szypliszki.
- c) Położenie gminy w bezpośrednim sąsiedztwie granicy państwowej i jednocześnie w niewielkiej odległości od miasta Suwałki.
- d) Dobra dostępność komunikacyjna, dla wsi leżących na trasach związanych lokalnym węzłem komunikacyjnym, na trasie: Gołdap - Wiżajny- Rutka-Tartak - Becejły - Szypliszki – granica państwa, Wiżajny- Rutka-Tartak – Suwałki, Wiżajny – Przerośl – Filipów – Bakałarzewo – Raczki – Augustów.
- e) Występowanie obszarów i obiektów stanowiących wysokiej wartości zasoby dla rozwoju turystyki letniej i zimowej oraz różnych form rekreacji.
- f) Możliwość rybackiego zagospodarowania jezior.
- g) Występowanie dużych obszarowo gospodarstw.
- h) Dobry stopień realizacji zadań dla zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej
- i) Wzrost działalności inwestycyjnej w ostatnich latach.

1.2. Uwarunkowania stanowiące słabe strony zagospodarowania przestrzennego gminy:

- a) Niedostatecznie rozwinięta sieć usług turystycznych, w stosunku do potrzeb i możliwości.

- b) Braki w zakresie infrastruktury społeczno - gospodarczej (informacja, kultura, obsługa lokalnej przedsiębiorczości, oświata dorosłych) brak atrakcyjnego Centrum Kultury i informacji dla mieszkańców i turystów.
- c) Braki w rozwoju sieci kanalizacyjnej w stosunku do zrealizowanej sieci wodociągowej.
- d) Rozproszenie zabudowy, co powoduje zwiększenie nakładów na rozwój infrastruktury.
- e) Położenie części miejscowości przy ruchliwej drodze, co powoduje uciążliwości komunikacyjne dla mieszkańców i turystów.
- f) Brak dostępnego dla turystów opracowania przyrodniczego promującego bogate zasoby przyrodnicze gminy.
- g) Słaba dostępność komunikacyjna wsi peryferyjnych i ich wyludnianie się.
- h) Zbyt ogólnikowe ustalenia planów miejscowych, dotyczące zasad kształtowania ładu przestrzennego.
- i) Nie zagospodarowane brzegi jezior w miejscach cieszących się dużą frekwencją turystów (zagrożenie dewastacją środowiska).

1.3. Uwarunkowania zewnętrzne

- a) Korzystne położenie przygraniczne:
 - granica z Litwą (projektowane przejście graniczne w Bolciach),
 - w pobliżu przejście graniczne do Rosji,
 - w niewielkiej odległości droga Via Baltica
- b) Powiązania przyrodnicze o znaczeniu europejskim i krajowym
- c) Konieczność zabezpieczenia możliwości realizacji polityki zagospodarowania przestrzennego kraju.
- d) Możliwość udziału w programach Unii Europejskiej w zakresie bioróżnorodności, retencji wody, zalesienia, rolnictwa ekologicznego.

2. CELE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1. Ustala się, że głównymi celami rozwoju gminy Wiżajny są:

- a) Ugruntowanie znaczenia gminy jako ośrodka turystycznego dla obszaru przygranicza polsko-litewskiego, z miejscowością gminną jako lokalnym centrum.

- b) Rozwój zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem ochrony przyrody i krajobrazu jako głównych zasobów gminy (łączenie inwestycji turystycznych i letniskowych z zalesianiem, małą retencją, ochroną użytków ekologicznych, renowacją starej zabudowy zagrodowej, ochroną krajobrazu kulturowego itp.)
- c) Koordynacja poszczególnych stref inwestowania w system terenów rozwojowych na szczeblu Gminy i Związku Gmin, dla wzmocnienia efektów dodatniej synergii wynikającej ze współdziałania i całościowego podejścia do zagadnień przyrodniczych, gospodarczych i społecznych
- d) Rozwój rolnictwa przyjaznego środowisku, także ekologicznego połączonego z organizacją zbytu firmowych produktów ze znakiem SPK
- e) Podniesienie standardu zagospodarowania zapewniającego miejscowościom gminy wzmocnienie roli ośrodków wielofunkcyjnych zarówno dla mieszkańców gminy jak i turystów
- f) Stworzenie podstaw do rozwoju funkcji związanych z obsługą turystyki i wypoczynku w gminie, w tym warzywnictwa i ekoroelnictwa jako źródła zaopatrzenia dla turystów
- g) Stworzenie podstaw rozwoju lecznictwa bioklimatycznego w miejscowościach letniskowych Wiżajny, Smolniki.

2. 2. Ustala się następujące cele zagospodarowania przestrzennego gminy:

- a) Racjonalne korzystanie z zasobów przyrodniczych i rozwój zagospodarowania tylko na obszarach predestynowanych do zabudowy.
- b) Stworzenie warunków do inwestowania na terenach korzystnych z punktu widzenia środowiska przyrodniczego i kulturowego, z uwzględnieniem warunków ich ochrony przez utworzenie strefy funkcjonalnej, pełniące funkcje turystyczne i ochronne (strefa zagospodarowania turystycznego i ochrony Jezior Kleszczowieckich w Smolnikach, strefa zagospodarowania i ochrony Jeziora Wiżajny, strefa zagospodarowania i ochrony Suwalskiego Parku Krajobrazowego wzdłuż drogi gminnej Stara Hańcza, Dzierwany - Smolniki).
- c) Modernizacja i uzupełnienie układu komunikacyjnego pod kątem ograniczenia uciążliwości wywołanych wzmocnionym ruchem w Wiżajnach, poprawa komunikacji wokół Suwalskiego Parku Krajobrazowego

- d) Utrzymanie tożsamości kulturowej zabudowy miejscowości gminnej i pozostałych wsi (zabytkowy układ urbanistyczny, zabytki architektury)
- e) Uporządkowanie funkcjonalno - przestrzenne i estetyczne zabudowy, poprawa wizerunku wsi, w miejscowości gminnej uporządkowanie obszarów strefy brzegowej jeziora, utworzenie bulwaru spacerowego i przystani.
- f) Poprawa jakości życia mieszkańców.
- g) Utworzenie centrum kultury, informacji i biznesu w Wiżajnach.

3. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY

W oparciu o kryteria historyczne, przyrodnicze, funkcjonalne, gospodarcze i architektoniczne ustala się kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego miejscowości gminnej i gminy Wiżajny.

3.1. Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego miejscowości gminnej

- a) Ochrona i rozwój miejscowości gminnej przez wyznaczenie terenów pod zabudowę mieszkaniową i usługową, a także terenów sportowych i rekreacyjnych oraz pod budowę, ewentualnie rozbudowę, centrum kultury, informacji i biznesu w gminie.
- b) Uporządkowanie układu urbanistycznego i formy przestrzennej Wiżajn przy lokalizacji nowej zabudowy a także przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- c) Ustalanie precyzyjnych warunków zabudowy i zagospodarowania terenów dla ochrony przyrody w miejscowości gminnej i sołectwach.
- d) Modernizacja i rehabilitacja zabudowy, poprawa wizerunku miejscowości.
- e) Uzupełnienie braków infrastruktury technicznej na istniejących terenach zabudowanych i wyprzedzające przygotowanie techniczne terenów przeznaczonych do zabudowy.
- f) Rezerwacja terenu pod budowę ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ulic w Wiżajnach.

3. 2. Kierunki rozwoju zagospodarowania przestrzennego gminy

- a) Wyznaczanie obszarów rozwojowych, jako kompleksów terenów predysponowanych do zabudowy oraz terenów chronionych.

- b) Ochrona wód powierzchniowych przez stosowanie zasad ochrony gleb przed zanieczyszczeniami i odpowiednie zagospodarowanie stref ochronnych, szczególnie dla zlewni lokalnych jezior o stromych stokach, podlegających erozji.
- c) Podniesienie jakości eksploatacji obiektów i obszarów chronionych w celu stworzenia podstaw do rozwoju agroturystyki, turystyki i wypoczynku
- d) Kontynuowanie procesu budowy wodociągów i kanalizacji
- e) Poprawa wyposażenia sołectw w urządzenia telekomunikacji
- f) Stworzenie podstaw do podniesienia lesistości w gminie (słabe gleby, duże spadki)
- g) Wyznaczenie terenów dla rozwoju handlowo - produkcyjnej działalności inwestorów
- h) Ustalenie zasad przeznaczenia terenów pod zabudowę
- i) Wyłączenie z zabudowy obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej (I - III klasy bonitacyjnej gleb), w celu rozwoju ogrodnictwa, warzywnictwa, zielarstwa i produkcji zdrowej żywności
- j) Systematyczna modernizacja sieci dróg w gminie, stosowanie nowoczesnych środków uspokajania ruchu na drogach o dużym natężeniu
- k) Rezerwacja terenu pod budowę ścieżek rowerowych wzdłuż głównych ulic w Smolnie i pozostałych miejscowościach o dużym natężeniu ruchu drogowego.

II. POLITYKA W ZAKRESIE GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

1. WSTĘP

Kształtowanie polityki przestrzennej gminy oparte być musi o zasady zrównoważonego rozwoju w dziedzinach: ochrony zasobów przyrodniczych i kulturowych, optymalnego gospodarowania przestrzenią, wzrostu standardów cywilizacyjnych i dobrobytu mieszkańców oraz rozwoju gospodarki.

Polityka przestrzenna gminy realizowana jest w działaniach planistycznych oraz w decyzjach administracyjnych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym.

Stosownie do przepisu art. 6 ust. 5 z dnia 7 lipca 1994 r. O zagospodarowaniu przestrzennym w studium określa się:

- 1) działania na obszarach objętych lub wskazanych do objęcia ochroną,
- 2) działania w zakresie ochrony lokalnych wartości środowiska przyrodniczego i przeciwdziałania zagrożeniom środowiskowym,
- 3) zasady ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- 4) działania dotyczące rehabilitacji i przekształceń na terenach zabudowanych,
- 5) predyspozycje terenów do zabudowy,
- 6) kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej,
- 7) obowiązki w zakresie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 8) obszary niezbędne dla realizacji polityki państwa na obszarze gminy.

Przyjęta uchwałą rady gminy polityka przestrzenna, określona w odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych zagadnień, będzie podstawą podejmowania kolejnych prac planistycznych, odnoszących się do wybranych obszarów gminy, podstawą opracowywania analiz zgodności ustaleń sporządzanych planów miejscowych z tą polityką, a także będzie dokumentem pomocniczym w przygotowywaniu decyzji związanych z zagospodarowaniem terenów.

Będzie również materiałem pomocniczym do:

- planowania i realizacji zadań własnych gminy związanych z zagospodarowaniem przestrzennym,
- ofertowej działalności organów gminy,

- posługiwania się przepisami ustaw szczególnych, które mając swój aspekt przestrzenny na obszarze gminy wpływają na ustalenia studium i wiążą organy gminy w postępowaniu administracyjnym.
- gospodarki gruntami w gminie,
- podejmowania działań związanych z obejmowaniem ochroną najbardziej cennych i wartościowych obszarów i obiektów w gminie,
- wykonywania prognoz wpływu ustaleń planów miejscowych na środowisko,
- wykonywania ocen oddziaływania inwestycji na środowisko,
- planowania prac kartograficznych umożliwiających sprawną działalność planistyczną i administracyjną.

2. OBSZARY I OBIEKTY OBJĘTE OCHRONĄ WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ, NA PODSTAWIE PRZEPISÓW

2.1. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie przyrody

Większość terenu gminy Wiżajny to obszar chronionego krajobrazu, gdzie rozporządzeniem wojewody suwalskiego z 26.06.98 r. (D. Urz. Woj. Suw. Nr 36, poz. 194) zostały ustalone zasady gospodarki przyrodniczej.

- Część południowa gminy należy do obszaru chronionego krajobrazu, utworzonego na podstawie Uchwały Rady Województwa Suwalskiego z dnia 12 stycznia 1976 r.,
- Na obszarze gminy znajduje się 7 obiektów objętych ochroną jako pomniki przyrody ujęte w formularzach ewidencyjnych województwa (3 głazy narzutowe, dwa okazy jałowca, świerk pospolity i jesion wyniosły),
- Na obszarze gminy występuje około 20 gatunków roślin chronionych oraz kilkadziesiąt roślin rzadkich i reliktowych – najważniejsze z nich zlokalizowano (25 stanowisk).
- Na obszarze gminy występuje kilkadziesiąt gatunków ssaków podlegających ochronie oraz kilkaset ptaków, a także rak szlachetny, chrząszcz (Carbidae), motyle, gady.
- Zarządzeniem wojewody wprowadzono strefę ciszy na jeziorach, Wiżajny, Jegliniszki, Jaczno, Kamendul, Perty i Kojle.

- Na zboczach wzgórz morenowych i stokach dolin występują duże kompleksy muraw kserotermicznych i płatów suchej łąki pienińskiej oraz płaty muraw szczotlichowych.

Informacje na temat stanowisk znajdują się w komputerowej bazie danych.

Studium zaimplementowano w komputerze gminy.

Miejsca występowania stanowisk flory i fauny oraz obiektów chronionych zaznaczone zostały na mapie komputerowej stanowiącej załącznik numer 1.

2.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie środowiska

2.2.1. Wody powierzchniowe, cieki wodne i wody podziemne:

- Wody powierzchniowe: rzeki i liczne jeziora są cennymi zasobami gminy. W celu ich ochrony były Wojewoda Suwalski wydał rozporządzenie ustalające zasady gospodarowania na terenach przyległych do rzek i zbiorników wodnych, a w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, obowiązującym w 1999 roku, wyznaczono strefy ochronne brzegów akwenów, na tej podstawie w komputerowej bazie danych utworzono warstwę informacyjną definiującą strefy ochronne, przedstawioną na rys. – załącznik 1.
- Wody podziemne na terenie gminy Wiżajny są pochodzenia czwartorzędowego. Nie należą do dużych zasobów i mają charakter infiltracyjny. Zasilane są głównie z wód opadowych, których większa część spływa do sieci hydrograficznej ze względu na występujące urzeźbienie terenu i istniejące melioracje. Nie stwierdzono większego powiązania wód podziemnych z wodami powierzchniowymi. Jedynie w okolicach Jeziora Hańcza występują słabo wydajne źródła artezyjskie, które nieznacznie zasilają wody jeziora.

2.2.2. Zasoby surowcowe:

- Na terenie gminy istnieją punkty poboru żwiru oraz piasku. Dotyczą one złóż niezbilansowanych i eksploatowane są na potrzeby lokalne.

2.3. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Szczególnej ochronie przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze powinny być objęte grunty od I do III klasy bonitacyjnej, które stanowią znikomy ułamek powierzchni gminy.

W związku z występowaniem małej ilości gruntów od I do III klasy bonitacyjnej, za grunty wskazane do ochrony przyjmuje się również, grunty klasy IVa, przedstawione na załączniku nr 1 jako gleby chronione (14 % powierzchni gminy). Występują one głównie w południowo-wschodniej części gminy.

Lasy zajmują w gminie Wierzajny małe powierzchnie w stosunku do łąk i pastwisk oraz gruntów ornych – 15,4 % powierzchni gminy. Torfowiska leśne występują w kilku kompleksach.

Posiadają one dość duży stopień naturalności i bogactwo florystyczne. Można tu wyodrębnić lasy i bory mieszane z pasmami łągów. Występują one na terenie Gór Sudawskich i południowo - wschodnich stokach Góry Rowelskiej. Obok grądów występują także, płaty lasu mieszanego - leszczynowo - świerkowego. Największy kompleks leśny porasta południową część gminy w okolicy Jeziora Hańcza. Kompleks ten obejmuje wszystkie występujące na terenie Suwalszczyzny zespoły leśne. Dominuje leszczynowo - świerkowy las mieszany świeży o bogatym runie. Innym dość powszechnym jest sosnowo - świerkowy bór świeży z runem borowym. Bór bagienny tworzy niewielki kompleks nad J. Czarnym koło Smolnik - przechodzi w torfowisko wysokie. Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują grądy. Na obszarach źródłiskowych zlokalizowanych na stromych stokach nad zach. i pn. brzegiem J. Jaczno występują łągi. W zagłębieniach terenu na niewielkich obszarach występują olsy. Wzdłuż górnego biegu Czarnej Hańczy występuje łąg gwiazdnicowo - olszowy o bogatym podszyciu i runie.

Jedną ze skutecznych form ochrony lasów posiadających cenne walory przyrodnicze może być uznanie ich za "lasów ochronne". Problem ten uregulowany jest w rozdziale 3 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 404) oraz w rozporządzeniu MOŚZNiL z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej. W przypadku, gdy las stanowi własność Skarbu Państwa uznanie go za ochronny dokonuje Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa na wniosek Dyrektora

Generalnego PGL "Lasy Państwowe", po zasięgnięciu opinii rady gminy; w przypadku lasu będącego własnością innego podmiotu za ochronny może go uznać wojewoda na wniosek starosty, uzgodniony z właścicielem lasu i zaopiniowany przez radę gminy. Za lasy ochronne, mogą być uznane lasy, które:

1. chronią glebę przed zmywaniem lub wyjałowieniem, powstrzymują usuwanie się ziemi, obrywanie się skał lub lawin,
2. chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów,
3. ograniczają powstawanie lub rozprzestrzenianie się lotnych piasków,
4. są trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,
5. stanowią drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej,
6. mają szczególne znaczenie przyrodniczo-naukowe lub dla obronności i bezpieczeństwa Państwa,
7. są położone:
 - a. w granicach administracyjnych miast i w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców,
 - b. w strefach ochronnych wokół sanatoriów i uzdrowisk,
 - c. w strefie górnej granicy lasów.

Jak wynika z powyższego istnieje wiele przesłanek do uznania lasu za ochronny. Dążąc do objęcia ochroną interesującego nas lasu należy skorzystać z powyższego katalogu. Aby całą procedurę przyspieszyć można wystąpić z wnioskiem o uznanie lasu za ochronny do Dyrektora Generalnego (w przypadku lasu należącego do PGL "Lasy Państwowe") lub wojewody (w przypadku lasów prywatnych). Wniosek powinien zawierać opis lasu, jego lokalizację oraz uzasadnienie, dlaczego powinien zostać uznany za ochronny.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 73 MOŚZNiL z dnia 31 sierpnia 1993 r. uznano za ochronne lasy stanowiące własność Skarbu Państwa, będące w zarządzie Lasów Państwowych Nadleśnictwa Suwałki.

Na podstawie art. 16 pkt 1 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. Nr 101, poz. 444, zm. Dz. U. z 1992 r. Nr 21 poz. 85 i Nr 54 poz. 254) zarządza się co następuje:

§ 1

1. Uznaje się za lasy ochronne stanowiące własność Skarbu Państwa o powierzchni łącznej około 6730 ha, wchodzące w skład Nadleśnictwa Suwałki w Regionalnej

Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku, położone w/g stanu na dzień 1.01.1980r., w gminie Wiżajny, jak niżej:

- w obrębie leśnym Puńsk w oddziałach: 7-10, 23-35, 58-70, 140-149A, 150, 152-154, 161-177.

2. Szczegółową powierzchnię i lokalizację lasów ochronnych określa plan urządzania lasu dla Nadleśnictwa Suwałki na okres od 1.01.1993 r. do 31.12.2002 r.

§ 2

Pozostałe lasy tego nadleśnictwa, które dotychczas były uznane za ochronne, a nie wymieniono w § 1 – pozbawia się charakteru ochronnego.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

2.4. Obszary i obiekty chronione na podstawie p...

Obiekty wpisane do rejestru zabytków

DZIERWANY

- Dwa kurhany pradziejowe, stan 1, nr rej. A-82, stan dobry, własność prywatna.
- Grodzisko pradziejowe, stan 5, nr rej. A-83, stan dobry własność prywatna.

SMOLNIKI

- Kaplica na cmentarzu parafialnym XVIII wieku nr rej. 462, stan dobry, własność parafii rzymskokatolickiej.
- Osada wczesnośredniowieczna, stan 1, nr rej A-a – 4, stan dobry, własność prywatna.
- Cmentarz parafii rzymskokatolickiej XIX wieku, nr rej. 720, stan dostateczny, własność parafii rzymskokatolickiej.

SOLINY

- Cmentarz ewangelicki, XIX wieku, nr rej. 739, stan zły własność komunalna.

STARA HAŃCZA

- Park dworski, XIX wieku, nr rej. 599, stan dostateczny własność Skarbu Państwa.

SUDAWSKIE

- Grodzisko wczesnośredniowieczne, stan. 1, nr rej. A-93, stan dobry, własność prywatna.

WIŻAJNY

- Układ urbanistyczny XVI wieku nr rej. 440.
- Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Teresy:
 - a) kościół murowany ok. 1825 r.
 - b) dzwonnica drewniana ok. 1862r., nr rej. 506 własność parafii rzymskokatolickiej.
- Cmentarz parafii rzymskokatolickiej XIX wieku, nr rej. 721, stan dobry, własność parafii rzymskokatolickiej.
- Cmentarz ewangelicki, XIX wieku nr rej. 677, stan zły, własność komunalna.

2.5. Obszary wskazane do objęcia ochroną

W zakresie ochrony przyrody

Proponuje się utworzenie trzech rezerwatów przyrody: Góry Sudawskie, Jaczno, Dolina górnego biegu Czarnej Hańczy oraz włączenie do grupy użytków ekologicznych 20 nowych obiektów (kompleksy leśne, torfowiskowo - bagienne, jary i doliny, półwyspy, skarpy z murawami ksenomorficznymi).

Ponadto proponuje się: stworzenie na terenie wsi Sudawskie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego, objęcie strefą ciszy jeziora: Białe, Czarne, Mauda, Smolnickie, Wysokie, Wisztuć, a także objęcie ochroną pomnikową 16 nowych obiektów (drzewa, aleja, wiejski park podworski). Obiekty te zostały umieszczone w komputerowej bazie danych i na rys. – zał. Nr 1.

Obiekty przewidziane do wpisania do rejestru zabytków

DZIEWANY

- Cmentarzysko kurhanowe o nie ustalonej chronologii, stan. 2.
- Cmentarzysko kurhanowe o nie ustalonej chronologii, stan. 4.
- Miejsce Pamięci Narodowej upamiętniające zamordowanie Polaków przez Niemców w 1944 roku.

KLESZCZÓWEK

- Dwór drewniany połowa XX wieku, przebudowa
- Kurhan o nie ustalonej chronologii, stan. I.
- Miejsce Pamięci Narodowej upamiętniające zamordowanie Polaków przez Niemców w 1944 roku.

ŁUGIELE

- Cmentarzisko kurhanowe o nie ustalonej chronologii, stan. I

POGORZELEK

- Cmentarzisko kurhanowe o nie ustalonej chronologii, stan. I.

SMOLNIKI

- Osada wczesnośredniowieczna, s.

SUDAWSKIE

- Pozostałości zespołu dworskiego
 - a) ruiny dworu, XIX w.,
 - b) park, XIX w.
- Dwór, mur. II połowa XIX wieku.
- Cmentarz wiejski XIX wiek.

2.6. Polityka przestrzenna

2.6.1. W odniesieniu do ochrony środowiska

- 1) Uwzględnianie ustaleń rozporządzeń dotyczących warunków zagospodarowania obszarów i obiektów objętych szczególnymi formami ochrony:
 - a) Na terenach Suwalskiego Parku Krajobrazowego ustala się:
 - Obowiązek ustalania, w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych dotyczących zagospodarowania przestrzennego, warunków ochrony wód, powietrza i gleby przed zanieczyszczeniami.
 - Zakaz lokalizacji linii elektroenergetycznych wysokich napięć oraz napowietrznych linii średniego i niskiego napięcia.

- Zakaz działalności gospodarczej i budowy obiektów mogących naruszyć komponenty chronionego krajobrazu lub szkodliwych dla środowiska.
- Zakaz wydobywania kopalin pospolitych na skalę przemysłową,
- Obowiązek uwzględniania rodzimych gatunków drzew przy projektowaniu i realizacji dolesień.
- Możliwość lokalizacji ośrodków i urządzeń rekreacyjnych jedynie w otulinie parku, w formach nie kolidujących z krajobrazem.
- Ustala się zakaz wtórnego podziału na areale uznanym za minimalny do lokalizacji nowego siedliska, które powinno wynosić zgodnie z postanowieniami planu miejscowego: na terenie SPK –10 ha, w otulinie parku - 5 ha, na obszarze chronionego krajobrazu –2 ha.

b) Na terenie obszaru chronionego krajobrazu ustala się:

- Obowiązek ustalania w opracowaniach planistycznych i decyzjach administracyjnych warunków kształtowania zabudowy i architektury nawiązujących do regionalnych rozwiązań w tym zakresie.
- 2) Obowiązek uzyskiwania koncesji na wydobywanie pospolitych złóż kopalin
 - 3) Optymalizację sposobu przeprowadzania melioracji.
 - 4) Budowę lokalnych i grupowych oczyszczalni ścieków, szczególnie w rejonach powstających enklaw zabudowy rekreacyjnej, pensjonatowej i mieszkaniowej.
 - 5) Zakaz zabudowy mieszkaniowej, rekreacyjnej i zagrodowej w strefie ochronnej wód poza miejscami wyznaczonymi w planie zagospodarowania przestrzennego.
 - 6) Obowiązek wyznaczenia stref ochronnych wokół wszystkich eksploatowanych ujęć wody.
 - 7) Wykorzystanie zasobów wód mineralnych np. do celów leczniczych.
 - 8) Budowę systemu małej retencji, szczególnie w obszarach pozbawionych jezior. Możliwe jest wykorzystanie środków pomocowych Unii Europejskiej.
 - 9) Obowiązek ustalania warunków ochrony gleb przed zanieczyszczeniem na obszarach płytkiego zalegania pierwszego poziomu wodonośnego (nie mniej niż 3 m od powierzchni terenu).
 - 10) Zakaz zabudowy obszarów udokumentowanych złóż kopalin.
 - 11) Obowiązek sukcesywnej rekultywacji terenów poeksploatacyjnych i starych punktów poboru złóż.
 - 12) Objęcie kontrolą populacji bobra.

2.6.2. W odniesieniu do gruntów rolnych i leśnych

- 1) Oszczędne korzystanie z gruntów rolnych przeznaczanych na cele inwestycyjne.
- 2) Przyjęcie zasady wykluczania z zabudowy terenów leśnych i terenów przeznaczonych do zalesienia.
- 3) Zalesianie i zadrzewianie gruntów rolniczo mało przydatnych, obrzeży jezior oraz terenów erozyjnych.
- 4) Prowadzenie aktywnej polityki w zakresie zalesiania gruntów najniższych klas bonitacyjnych pod warunkiem, że teren przewidywany do zalesienia:
 - graniczy z istniejącym lasem,
 - posiada powierzchnię nie mniejszą niż 0,3 ha,
 - ma szerokość większą niż 20 m.
 - nie jest zmeliorowany,
 - nie graniczy z uprawami sadowniczymi i szklarniowymi o powierzchni większej niż 0,25 ha.
- 5) Wspieranie zalesiania terenu, sprzyjającego także uzupełnianiu ciągów ekologicznych.
- 6) Umożliwienie lokalizacji zabudowy letniskowej i rezydencjalnej na terenach wymienionych w pkt. 4 i 5, pod warunkiem wyprzedzającego zabudowę zadrzewienia minimum połowy terenu przeznaczonego na ten cel.
- 7) Działki leśne w zabudowie letniskowej i rezydencjalnej powinny wynosić minimum 3000 m², przy kształtowaniu drzewostanu na co najmniej 70% powierzchni działki.

2.6.3. W odniesieniu do środowiska kulturowego

- 1) Ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków przez ich zachowanie i konserwację. Wszelkie prace przy obiektach i na terenach wpisanych do rejestru zabytków oraz w ich bezpośrednim otoczeniu mogą być prowadzone tylko za zezwoleniem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (art. 27 ustawy o ochronie dóbr kultury).
- 2) Ochrona obiektów kulturowych umieszczonych w ewidencji przez ich zachowanie i ochronę. Rozbiórka budynku o wartościach kulturowych może być dokonana tylko w uzasadnionych przypadkach za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i wykonaniu stosownej dokumentacji.
- 3) Ochrona obszarów i obiektów środowiska kulturowego przez utrzymanie, wyznaczonych w specjalistycznym opracowaniu, następujących stref konserwatorskich i przestrzeganie zasad ich zagospodarowania:

STREFA "B" - ochrony zachowanych elementów zabytkowych. obejmuje obszary dawnych cmentarzy, parki podworskie wraz z zachowanymi ruinami dworów.

Strefa ta służy głównie ochronie wartości przestrzennych i krajobrazowych.

Działalność w tej strefie powinna podlegać następującym rygorom:

- zachowanie zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, tj. utrzymanie istniejącej sieci dróg, alei, szpalerów, osi widokowych i kompozycyjnych,
- dostosowanie nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły obiektów, przy jednoczesnym założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej,
- konsultowanie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich działań inwestycyjnych i prac projektowych.

- 4) W celu wykonania obowiązków w zakresie dbałości o dobra kultury oraz uwzględniania zadań ochrony zabytków w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (art. 11 ust. 1 ustawy o ochronie dóbr kultury) Zarząd Gminy musi przedkładać do uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków projekty planów miejscowych, które dotyczą obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
- 5) W odniesieniu do wszystkich znalezisk archeologicznych – osoby prowadzące roboty budowlane i ziemne w razie ujawnienia przedmiotu, który posiada cechy zabytku, obowiązane są niezwłocznie zawiadomić o tym zarząd gminy lub zarząd powiatu i wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Jednocześnie obowiązane są zabezpieczyć odkryty przedmiot i wstrzymać wszelkie roboty mogące go uszkodzić lub zniszczyć, do czasu wydania przez wojewódzkiego konserwatora zabytków odpowiedniego zarządzenia. Zarządzenie to powinno być doręczone nie później niż trzeciego dnia od otrzymania zawiadomienia o odkryciu. Jeśli zarządzenie nie zostało doręczone w terminie, przerwane roboty mogą być podjęte. (Art. 22 ustawy o ochronie dóbr kultury).

3. LOKALNE WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE.

3.1. Wartości środowiska przyrodniczego

Podstawowy system biologicznie czynny (oznaczony na zał. 2 czerwonym szrafem) - obejmuje tereny wód otwartych, większych kompleksów leśnych, łąk, pastwisk i pól przyległych do jezior, rzek i cieków wodnych. Podstawowy obszar produkcji rolniczej - należące do niego gleby najwyższych klas oznaczono na zał. 2 kolorem żółtym. Obszar zabezpieczający prawidłowe funkcjonowanie systemu biologicznie czynnego obejmuje tereny użytkowane rolniczo o (na ogół) słabych glebach, o spadkach nachylonych w stronę obszarów objętych systemem biologicznie czynnym oznaczono na zał. 2 zielonym szrafem. W obowiązującym planie miejscowym tereny te oznaczono odpowiednio literami A, B i C.

Lokalny układ terenów biologicznie czynnych wspomagających rozwój produkcji rolnej (wody otwarte, łąki, pastwiska, większe kompleksy leśne) oraz terenów zabezpieczających prawidłowe funkcjonowanie terenów biologicznie czynnych (grunty rolne) tworzą lokalny system przyrodniczy gminy. Obszary wchodzące w skład tego systemu, powinny być chronione przed zabudową, z wyjątkiem obiektów związanych z obsługą tych terenów. Obiekty te jednak należy tak lokalizować tak, aby nie stanowiły przeszkody w swobodnym przepływie powietrza na tych terenach i przerywania powiązań biologicznych

Lokalny system powiązań przyrodniczych kształtowany jest przede wszystkim przez najbardziej aktywne biologicznie ekosystemy wodne, leśne, łąkowe i bagienne, połączone ze sobą w jeden spójny i ciągły przestrzennie układ obszarów. W skład tego systemu wchodzi prawnie chronione obszary o znaczeniu europejskim. Szczególnie wartościowymi elementami tego systemu są:

- **Góry Sudawskie,**
- **Jezioro Wiżajny wraz z otoczeniem,**
- **Góra Rowelska i Marianka,**
- **Suwalski Park Krajobrazowy z Jeziorami Kleszczowieckimi i Jacznem**
- **Dolina górnego biegu Czarnej Hańczy**
- **Smolniki jako miejscowość klimatyczna i w przyszłości lecznicza w zakresie medycyny naturalnej**
- **krajobraz rolniczy przy bogatym urzeźbieniu terenu,**
- **czyste gleby i wody.**

Ochrona krajobrazu obejmuje prawie cały obszar gminy z wyjątkiem niewielkiego fragmentu na północnym - wschodzie (wieś Makowszczyzna i Maszutkinie).

Suwalski Park Krajobrazowy zajmuje 12% powierzchni gminy Wiżajny. Obejmuje zasięgiem jej południowe krańce, obszar od Mierkiń do Smolnik.

Suwalski Park Krajobrazowy otacza strefa ochronna.

Pozostały teren objęty jest obszarem chronionego krajobrazu.

Istnieją tu również użytki ekologiczne: Bagno Wiżajny, J. Marianka, J. Ingieł, Wyspa północna na J. Wiżajny. Wyspa południowa na J. Wiżajny.

Proponuje się utworzenie trzech rezerwatów przyrody: Góry Sudawskie oraz włączenie do grupy użytków ekologicznych 20 nowych obiektów (kompleksy leśne, torfowiskowo - bagienne, jary i doliny, półwyspy, skarpy z murawami ksenomorficznymi).

Ponadto proponuje się: stworzenie na terenie wsi Sudawskie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego, objęcie strefą ciszy jeziora: Białe, Czarne, Mauda, Smolnickie, Wysokie. Wisztuć, a także objęcie ochroną pomnikową 16 nowych obiektów (drzewa, aleja, wiejski park podworski).

Punktowe formy ochrony

Na omawianym obszarze znajduje się 7 obiektów objętych ochroną jako pomniki przyrody (3 głązy narzutowe, 2 jałowce pospolite, świerk pospolity, jesion wyniosły).

Ponadto na terenie gminy występują gatunki chronionej flory i fauny oraz strefy ciszy na jeziorach: Jaczno, Kameduł, Kojle, Perty, Wiżajny, Jegliniszki – zaznaczone na rys. – zał. 1.

3.2. Zagrożenia środowiskowe

- nierozwiązany problem kanalizacji szczególnie we wsiach wzdłuż rzek i jezior,
- rozwój budownictwa letniskowego z nieszczelnymi szambami,
- obory w pobliżu wód,
- dzikie wysypiska śmieci,
- samowole budowlane w zakresie budownictwa letniskowego w strefie ochrony brzegowej wód,
- niska emisja z palenisk,
- hałas,
- niekontrolowany pobór kopalin pospolitych.

3. LOKALNE WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE.

3.1. Wartości środowiska przyrodniczego

Podstawowy system biologicznie czynny (np. w Wizajnach przewidziany do zainwestowania) obejmuje tereny wód otwartych, większych kompleksów leśnych, łąk, pastwisk i pól przyległych do jezior, rzek i cieków wodnych, zaś obszar zabezpieczający prawidłowe funkcjonowanie systemu biologicznie czynnego obejmuje tereny użytkowane rolniczo o (na ogół) słabych glebach, o spadkach nachylonych w stronę obszarów objętych systemem biologicznie czynnym.

Lokalny układ terenów biologicznie czynnych wspomagających rozwój produkcji rolnej (wody otwarte, łąki, pastwiska, większe kompleksy leśne) oraz terenów zabezpieczających prawidłowe funkcjonowanie terenów biologicznie czynnych (grunty rolne) tworzą lokalny system przyrodniczy gminy. Obszary wchodzące w skład tego systemu, powinny być chronione przed zabudową, z wyjątkiem obiektów związanych z obsługą tych terenów. Obiekty te jednak należy tak lokalizować tak, aby nie stanowiły przeszkody w swobodnym przepływie powietrza na tych terenach i przzerwania powiązań biologicznych

Lokalny system powiązań przyrodniczych kształtowany jest przede wszystkim przez najbardziej aktywne biologicznie ekosystemy wodne, leśne, łąkowe i bagienne, połączone ze sobą w jeden spójny i ciągły przestrzennie układ obszarów. W skład tego systemu wchodzi prawnie chronione obszary o znaczeniu europejskim. Szczególnie wartościowymi elementami tego systemu są:

- Góry Sudawskie,
- Jezioro Wizajny wraz z otoczeniem,
- Góra Rowelska i Marianka,
- Suwalski Park Krajobrazowy z Jeziorami Kleszczowieckimi i Jacznem
- Dolina górnego biegu Czarnej Hańczy
- Smolniki jako miejscowość klimatyczna i w przyszłości lecznicza w zakresie medycyny naturalnej
- krajobraz rolniczy przy bogatym urzeźbieniu terenu,
- czyste gleby i wody.

Ochrona krajobrazu obejmuje prawie cały obszar gminy z wyjątkiem niewielkiego fragmentu na północnym - wschodzie (wieś Makowszczyzna i Maszutkinie).

Suwalski Park Krajobrazowy zajmuje 12% powierzchni gminy Wiżajny. Obejmuje zasięgiem jej południowe krańce, obszar od Mierkiń do Smolnik.

Suwalski Park Krajobrazowy otacza strefa ochronna.

Pozostały teren objęty jest obszarem chronionego krajobrazu.

Istnieją tu również użytki ekologiczne: Bagno Wiżajny, J. Marianka, J. Ingieł, Wyspa północna na J. Wiżajny, Wyspa południowa na J. Wiżajny.

Proponuje się utworzenie trzech rezerwatów przyrody: Góry Sudawskie oraz włączenie do grupy użytków ekologicznych 20 nowych obiektów (kompleksy leśne, torfowiskowo - bagienne, jary i doliny, półwyspy, skarpy z murawami ksenomorficznymi).

Ponadto proponuje się: stworzenie na terenie wsi Sudawskie zespołu przyrodniczo - krajobrazowego, objęcie strefą ciszy jeziora: Białe, Czarne, Mauda, Smolnickie, Wysokie, Wisztuć, a także objęcie ochroną pomnikową 16 nowych obiektów (drzewa, aleja, wiejski park podworski).

Punktowe formy ochrony

Na omawianym obszarze znajduje się 7 obiektów objętych ochroną jako pomniki przyrody (3 głązy narzutowe, 2 jałowce pospolite, świerk pospolity, jesion wyniosły).

Ponadto na terenie gminy występują gatunki chronionej flory i fauny oraz strefy ciszy na jeziorach: Jaczno, Kameduł, Kojle, Perty, Wiżajny, Jegliniszki – zaznaczone na rys. – zał. 1.

3.2. Zagrożenia środowiskowe

- nierozwiązany problem kanalizacji szczególnie we wsiach wzdłuż rzek i jezior,
- rozwój budownictwa letniskowego z nieszczelnymi szambami,
- obory w pobliżu wód,
- dzikie wysypiska śmieci,
- samowole budowlane w zakresie budownictwa letniskowego w strefie ochrony brzegowej wód,
- niska emisja z palenisk,
- hałas,
- niekontrolowany pobór kopalin pospolitych.

3.3. Polityka przestrzenna

- 1) Na obszarach lokalnego systemu przyrodniczego zakazuje się:
 - wszelkiej działalności mogącej ujemnie wpłynąć na ukształtowanie terenu i jego wartości krajobrazowe (ewentualne wyrobiska poeksploatacyjne muszą być rekultywowane),
 - zanieczyszczania wód, gleby i powietrza,
 - zmniejszania zadrzewień i zalesień,
 - odprowadzania nawet oczyszczonych ścieków bezpośrednio do jezior.
- 2) Wszelkie działania w gminie powinny być analizowane pod kątem ochrony lokalnego systemu przyrodniczego.
- 3) Podejmowanie działań w zakresie porządkowania gospodarki wodno-ściekowej w gminie.
- 4) Ustalanie warunków ochrony powietrza, gleb i wód przed zanieczyszczeniami w opracowaniach planistycznych i w decyzjach administracyjnych dotyczących zagospodarowania terenów.
- 5) Zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych.
- 6) Usprawnienie systemu zbiórki, segregacji i składowania odpadów w gminie i jednocześnie egzekwowanie obowiązku dokumentowania wywozu odpadów z posesji i wywozu padłych zwierząt.
- 7) Rozwinięcie informacji o turystycznych i kulturowych zasobach gminy.
- 8) Organizowanie konkursów architektonicznych celem poprawy wizerunku wsi i projektowania zabudowy, która może przyczynić się do podniesienia ładu przestrzennego i atrakcyjności tych terenów dla turystów
- 9) Przeznaczanie zabudowy gospodarczej w pobliżu jezior, na cele usług turystycznych.
- 10) Wokół wszystkich jezior położonych na obszarach Chronionego Krajobrazu oraz wokół jezior ponad 1 ha na pozostałych obszarach gminy przyjmuje się wyznaczone w obowiązującym w 1999 r. planie miejscowym gminy, strefy ochronne.
- 11) Na terenie gminy należy dążyć do ograniczania poziomu hałasu. W odniesieniu do stref ciszy na wodach i terenach do nich przyległych obowiązują przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z 1980 r. w sprawie ochrony przed hałasem i wibracjami oraz rozporządzenie Nr 8/91 byłego Wojewody Suwalskiego z 10.V.91r. w sprawie ustalenia stref ciszy (Dz.U. Woj. Suwalskiego Nr 17, poz. 169).

4. OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Na obszarze gminy nie występują znaczące kompleksy rolniczej przestrzeni produkcyjnej o glebach wyższych klas. Wykluczenie z zabudowy może następować ze względu na położenie terenów rolnych w obszarze chronionego krajobrazu.

Podnoszenie jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej może następować przez prowadzenie między innymi prac melioracyjnych, dla odpowiedniego do potrzeb odwadniania i nawadniania gruntów rolnych, nawożenie słabszych gleb np. torfem, oraz sadzeniu pasów wiatrochronnych i zadrzewień śródpolnych w celu zmniejszenia parowania i ochrony gleb przed erozją.

4.1. Polityka przestrzenna

Ograniczenie przeznaczania na cele nierolnicze gruntów do IV klasy bonitacyjnej. Zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze może następować jedynie zgodnie z przepisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych.

5. TERENY ZABUDOWANE W TYM TERENY DO REHABILITACJI

Na obszarze gminy występują niezbyt liczne, stosunkowo dobrze zachowane relikty starego, drewnianego budownictwa zagrodowego w szczególności w Kleszczówku, Jacznie, Dzierwanach, Dziadówku, Oklinach.

Szczególnie piękny obszar krajobrazu kulturowego z nieznacznym naruszeniem przez współczesne formy cywilizacyjne znajduje się w północnej części gminy po zachodniej stronie jeziora Wiżajny oraz w części północno-wschodniej gminy (Góry Sudawskie na granicy z gminą Rutka Tartak, wsie Sudawskie, Laskowskie).

Modele krajobrazu współczesnego przeważają w obrębie jednostki funkcjonalnej wsi gminnej Wiżajny. Charakterystyczną cechą tej jednostki jest obecność w znacznej liczbie nowego budownictwa mieszkalnego i gospodarczego, które nie nawiązuje w swoich formach do tradycji budowlanej. Jednocześnie układ przestrzenny tej miejscowości jest historyczny. Nowe budownictwo bowiem, podkreśla bardzo atrakcyjny krajobrazowo, naturalnie ukształtowany przez rzeźbę terenu, układ urbanistyczny wsi. Działania na rzecz rehabilitacji i poprawy wizerunku mogą z wielokrotnie atrakcyjność turystyczną miejscowości pokazane na załączonych szkicach.

Tereny zabudowane w gminie ukształtowane są w formie oddzielnych siedlisk, kolonii czy też wsi o zabudowie ekstensywnej.

Zasoby mieszkaniowe są własnością prywatną i wymagają często podejmowania prac remontowych i modernizacyjnych.

5.1. Polityka przestrzenna

5.1.1 Prowadzenie w sposób systematyczny, pod nadzorem wyspecjalizowanych służb (konserwatorskich i nadzoru budowlanego), prac konserwacyjnych niezbędnych dla obiektów o wartościach zabytkowych i kulturowych.

5.1.2. Możliwość zmiany funkcji istniejącego obiektu pod warunkiem zachowania jego formy. Celowe jest wykorzystywanie chałup do celów rekreacyjnych lub agroturystycznych.

5.1.3. Możliwość uzupełniania, wymiany i rozbudowy obiektów na istniejących działkach budowlanych zgodnie z warunkami jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz innych przepisów szczególnych pod warunkiem stosowania:

- materiałów naturalnych takich jak drewno, cegła i kamień,
- pokryć dachowych przede wszystkim z materiałów ceramicznych lub ceramiczno podobnych odpowiednich dla remontowanych obiektów.

5.1.4. Prowadzenie aktywnej polityki w zakresie estetyzacji zabudowy i zagospodarowania wsi oraz poszczególnych posesji.

5.1.5. Nie wyznacza się terenów wymagających kompleksowych procesów modernizacji.

6. OBSZARY PREDYSPONOWANE DO PRZEZNACZENIA POD ZABUDOWĘ

6.1 Wstęp

Większość inwestycji budowlanych w gminie to realizacja indywidualnego budownictwa zagrodowego, mieszkaniowego i letniskowo-rekreacyjnego oraz realizacja obiektów związanych z produkcją, przetwórstwem i rzemiosłem. Potrzeby społeczności lokalnej w zaspakajaniu potrzeb mieszkaniowych realizowane są we własnym zakresie. Do kompetencji gminy należy stworzenie warunków dla realizacji wszelkiego rodzaju budownictwa. W tym celu określa się predyspozycje terenów pod zabudowę. Mogą być nimi następujące tereny:

- a) w obrębie siedlisk zabudowy kolonijnej,
- b) w granicach zwartej zabudowy wsi.
- c) w granicach obszarów rozwojowych, wyznaczonych w niniejszym studium.

W granicach zwartej zabudowy wsi, znajdują się tereny:

- już zabudowane,
- przeznaczone pod zabudowę w dotychczasowym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, obowiązującym w 1999 roku.

Granice zwartej zabudowy wsi wyznaczono z uwzględnieniem:

- ustaleń miejscowego, ogólnego planu zagospodarowania przestrzennego gminy,
- zasad ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- uwarunkowań ograniczających bądź wykluczających tereny z możliwości ich zabudowy.

Określenie wielkości obszarów rozwojowych, oznaczonych na załączniku nr 2 symbolami A, B, C, D, E wynika z nadrzędnego celu polityki przestrzennej gminy, którym jest ochrona i oszczędne gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego i kulturowego gminy. Wyznaczone w niniejszym studium obszary rozwojowe obejmują kompleksy terenów, na których mogą wystąpić zmiany zagospodarowania przestrzennego. W planie miejscowym, opracowywanym dla obszaru rozwojowego, dokonać należy szczegółowej waloryzacji środowiska, która pozwoli na precyzyjne określenie terenów możliwych do zabudowy, wielkości działek budowlanych, zasad kształtowania zabudowy w formie tradycyjnych dla tych terenów siedlisk, a także zasad kształtowania form architektonicznych zabudowy.

Na terenie obszarów rozwojowych wystąpić mogą części terenów podlegających ochronie. Na projektowanych obszarach rozwojowych należy projektować ścieżki spacerowe i rowerowe, tereny sportu i rekreacji, plaże, przystanie i inne przestrzenie publiczne, podnoszące walory i atrakcyjność turystyczną obszarów.

6.2. Polityka przestrzenna

6.2.1. Tereny zwartej zabudowy wsi

- 1) Na niezabudowanych jeszcze działkach położonych w granicach zwartej zabudowy wsi mogą być realizowane funkcje mieszkaniowe, letniskowe, pensjonatowe, usługowe oraz

nieuciążliwa działalność gospodarcza a także obiekty związane z realizacją celów publicznych.

- 2) Przy przeznaczaniu terenów pod zabudowę związaną z produkcją, przetwórstwem i rzemiosłem obowiązek ograniczania ich uciążliwości do granic własności inwestora.
- 3) Stosownie do przepisu art. 73 ustawy o ochronie środowiska w granicach zwartej zabudowy wsi nie mogą być realizowane inwestycje szkodliwe dla zdrowia ludzi.
- 4) Przy uzupełnianiu zabudowy w granicach zwartej zabudowy wsi należy projektować, zharmonizowane z istniejącymi w sąsiedztwie, sposoby zagospodarowania działek a także rodzaje rozwiązań architektonicznych i budowlanych, jak np.:
 - maksymalna odległość poziomu parteru od terenu nie powinna przekraczać 90 cm w najniższym punkcie, z jednoczesnym stosowaniem zasady nawiązywania posadowienia poziomu parteru do rozwiązań w tym zakresie stosowanych w sąsiedztwie.
 - dachy dwuspadowe lub czterospadowe, symetryczne, o nachyleniu połaci 35° - 45°.
 - Zakaz realizowania obiektów z dachami pulpitowymi i asymetrycznymi oraz stosowania schodkowych zwieńczeń ścian.
- 5) Zabudowa terenów w granicach zwartej zabudowy wsi, na których musi nastąpić ustalenie innego niż rolnicze ich przeznaczenia, ustalenie przebiegu nowej drogi lub dróg publicznych oraz ustalenie zasad podziału terenu na działki budowlane, a także lokalnych warunków zabudowy, zagospodarowania i uzbrojenia technicznego, może nastąpić po wcześniejszym opracowaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 6) Zabudowa terenów, na których oprócz wymienionych w pkt. 5 uwarunkowań, istniejące podziały własnościowe (wąskie działki lub ukośne ich położenie względem istniejącej lub projektowanej drogi) uniemożliwiają harmonijne ukształtowanie działek budowlanych, może nastąpić po przeprowadzeniu procedury scalenia i podziału, o której mowa w przepisie art. 101 ustawy o gospodarce nieruchomościami
- 7) Możliwość realizacji budownictwa letniskowego określono także na specjalnie wyznaczonych terenach. Dla celów letniskowych mogą być adaptowane opuszczone zagrody, a także odtwarzane, na dających się zidentyfikować ruinach. stare siedliska (na ogół występujące przy terenach zadrzewionych i starych sadach). Ostateczne decyzje w tych sprawach muszą być także zgodne z przepisami o ochronie gruntów rolnych i leśnych a także zasadami kształtowania krajobrazu (zabudowa jednokondygnacyjna ewentualnie z użytkowym poddaszem).

- 8) Istniejące szlaki turystyczne należy wyposażyć w urządzenia techniczne i sanitarne a także usługi.

6.2.2. Obszary rozwojowe

Na obszarze gminy wyznacza się następujące obszary rozwojowe (Załącznik nr 2):

- A1. Gminne centrum administracji, informacji i usług. Teren predysponowany do zabudowy mieszkaniowej i usługowej dla mieszkańców gminy i turystów. Zabudowa jednorodzinna na działkach minimum 1500 m^2 z obowiązkiem zadrzewienia połowy powierzchni działki, wyjątkowo na działkach plombowych wielkość działki może zostać dostosowana do wymiaru działki plombowej i wynosić mniej niż 1500 m^2 lecz nie mniej niż 1000 m^2 . Front działki nie mniej niż 25 m. W części północnej zabudowa pensjonatowa.
- A2. Zabudowa pensjonatowa i mieszkaniowa stała lub letniskowa. Wielkość działki minimum 3000 m^2 , z obowiązkiem zadrzewienia $\frac{2}{3}$ powierzchni działki. Front działki nie mniej niż 25 m. Powierzchnia zabudowana nie może być większa niż 8% powierzchni działki i nie mniejsza niż 2 %. Kształtowanie zabudowy na tym obszarze związane jest z ochroną Jeziora Wiżajny od nadmiernego obciążenia ruchem turystycznym o charakterze masowym (kreowanie nowych terenów atrakcyjnych dla rekreacji, o własnej pojemności rekreacyjnej, przejmujących część antropopresji). Konieczne jest utworzenie przestrzeni publicznych z infrastrukturą turystyczną wzdłuż jeziora (kąpielisko, plaża, aleja spacerowa, taras widokowy na jezioro, przystań dla łodzi i tramwaju wodnego).
- A3. Teren predysponowany do zabudowy związanej z turystyką i wypoczynkiem. Pensjonaty i usługi turystyczne, zabudowa mieszkaniowa stała i letniskowa. Kształtowanie zabudowy na tym obszarze związane jest z ochroną Jeziora Wiżajny od nadmiernego obciążenia ruchem turystycznym o charakterze masowym (kreowanie nowych terenów atrakcyjnych dla rekreacji, o własnej pojemności rekreacyjnej, przejmujących część antropopresji). Wielkość działki minimum 3000 m^2 , z obowiązkiem zadrzewienia $\frac{2}{3}$ powierzchni działki. Front działki nie mniej niż 25 m. Powierzchnia zabudowana nie może być większa niż 8% powierzchni działki i nie mniejsza niż 2 %. Konieczne jest utworzenie przestrzeni publicznych z infrastrukturą turystyczną wzdłuż jeziora (kąpielisko, plaża, aleja spacerowa, taras widokowy na jezioro)

- A4.** Teren przeznaczony dla rozwoju infrastruktury turystycznej: camping samochodowy z pełnym wyposażeniem. Przystań dla tramwaju wodnego.
- A5.** Usługi turystyczne, pensjonat, taras widokowy na jezioro. Przystań dla tramwaju wodnego.
- B1.** Predysponowany do zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z turystyką i wypoczynkiem. Kształtowanie zabudowy na tym obszarze związane jest z ochroną Suwalskiego Parku Krajobrazowego od nadmiernego obciążenia ruchem turystycznym o charakterze masowym (kreowanie nowych terenów atrakcyjnych dla rekreacji, o własnej pojemności rekreacyjnej, przejmujących część antropopresji). Rozwój miejscowości klimatycznej. Wyznaczenie tego obszaru skoordynowane jest systemowo we wszystkich gminach otoczenia Parku.
- Działki o powierzchni minimum 1500 m^2 z obowiązkiem zadrzewienia połowy działki, Minimalna powierzchnia zabudowy 4% powierzchni działki, maksymalna – 8%. Front działki nie mniej niż 25 m.
- B2.** Predysponowany do zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z turystyką i wypoczynkiem. Kształtowanie zabudowy na tym obszarze związane jest z ochroną Suwalskiego Parku Krajobrazowego od nadmiernego obciążenia ruchem turystycznym o charakterze masowym (kreowanie nowych terenów atrakcyjnych dla rekreacji, o własnej pojemności rekreacyjnej, przejmujących część antropopresji). Wyznaczenie tego obszaru skoordynowane jest systemowo we wszystkich gminach otoczenia Parku.
- Działki o powierzchni minimum 3000 m^2 z obowiązkiem zadrzewienia połowy działki, Minimalna powierzchnia zabudowy 2% powierzchni działki, maksymalna – 8%. Front działki nie mniej niż 25 m
- B3.** Rozwój infrastruktury turystycznej związany z odbudową zabytkowego dworu i parku.
- B4.** Predysponowany dla funkcji letniskowej oraz zagospodarowania turystycznego brzegów jezior, w połączeniu z ochroną strefy przybrzeżnej i ekosystemu jezior przed nadmiarem antropopresji, poprzez wyznaczanie terenów o własnej pojemności rekreacyjnej (zalesianie części terenu). Działki o powierzchni minimum 1500 m^2 z obowiązkiem zadrzewienia Powierzchni. Minimalna powierzchnia zabudowy 4% powierzchni działki, maksymalna – 8%. Front działki nie mniej niż 25 m.

C1, C2 Predysponowany dla funkcji mieszkaniowej, letniskowej oraz zagospodarowania turystycznego brzegów jezior, w połączeniu z ochroną strefy przybrzeżnej i ekosystemu jezior przed nadmiarem antropopresji, poprzez wyznaczanie terenów o własnej pojemności rekreacyjnej (zalesianie części terenu). Działki o powierzchni minimum 3000 m^2 z obowiązkiem zadrzewienia $2/3$ powierzchni

C3 Teren dla zabudowy związanej z infrastrukturą turystyczną, wyciąg narciarski, schronisko, pensjonaty.

D1. Predysponowany dla funkcji obsługi przejścia granicznego w **Bolciach**. zabudowa związana z obsługą przejścia

D2. Predysponowany dla funkcji mieszkaniowej i rozwoju usług turystycznych dla turystów samochodowych i rowerzystów. Teren rozwoju zabudowy mieszkaniowej, Powierzchnia działki, (poza działkami plombowymi) minimum 1500 m^2 , z obowiązkiem zadrzewienia $2/3$ powierzchni działki. Powierzchnia zabudowana nie większa niż 8% i nie mniejsza niż 4 % powierzchni działki. Front działki nie mniej niż 25 m.

E1. Infrastruktura techniczna i gospodarcza związana z budową siłowni wiatrowych. Usługi.

E2. Infrastruktura techniczna – siłownie wiatrowe.

E3. Wysypisko odpadów

Na projektowanych obszarach przewiduje się realizację obiektów związanych z rozwojem usług turystycznych między innymi:

- hotele, pensjonaty,
- gospodarstwa agroturystyczne,
- restauracje,
- kluby i kawiarnie,
- ośrodki sportowe, wypożyczalnie rowerów, korty tenisowe, boiska do gier zespołowych, itp.
- punkty informacji turystycznej
- sprzedaż wydawnictw i rękodzieła dla turystów.

7. KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY

Zachowanie unikatowych w skali kraju istniejących na terenie gminy Wiżajny najcenniejszych zasobów naturalnych. - m.in. jeziora Wiżajny, Hańcza, Jaczno. Kojle i Mauda oraz rzekę Hańcza, wymaga sprawnego gospodarowania wodą na terenie całej gminy. Podstawowym elementem tego gospodarowania jest budowa niezawodnych systemów zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków, które będą warunkować dalszy rozwój zagospodarowania przestrzennego gminy. Szczególnie należy zwrócić uwagę na budowę systemów kanalizacyjnych w tych miejscowościach gdzie już zbudowano wodociągi. Dalszą zaś rozbudowę wodociągów prowadzić równoległe z budową systemów kanalizacyjnych z wysokosprawnymi oczyszczalniami ścieków.

7.1. Zaopatrzenie w wodę

Stan istniejący

Na terenie gminy Wiżajny funkcjonują trzy wodociągi grupowe zlokalizowane w miejscowościach Wiżajny, Smolniki i Okliny.

Wodociąg "Wiżajny" zasilany jest poprzez stację hydroforową z ujęcia wód podziemnych złożonego z dwóch studni wierconych o wydajności 3300 m³/dn.

Swoim zasięgiem obejmuje 8 wsi: Wiżajny, Bolcie, Leszkiemie, Grzybina (częściowo), Makowszczyzna, Maszutkinie, Sudawskie (częściowo) i Wysokie.

Wodociąg "Smolniki"; stacja hydroforowa z ujęciem wód podziemnych z jedną studnią o wydajności 600 m³/dn. Obejmuje swoim zasięgiem 11 wsi: Smolniki, Ługiele, Dzierwany, Jegliniszki, Jodoziory, Kleszczówek (częściowo), Polimonie, Rogożajny Wlk. i Sześciowlóki, Poplin, Soliny.

Wodociąg "Okliny"; stacja hydroforowa z ujęciem wód podziemnych z jedną studnią o wydajności 360 m³/dn. Obejmuje swoim zasięgiem 5 wsi: Okliny, Antosin, Mauda, Wiżgóry (częściowo) i Użmauda.

Poza zasięgiem wodociągów sieciowych pozostają jeszcze wsie: Dziadówek, Kłajpeda, Mierkinie Stare, Rogożajny Małe, Laskowski, Marianka, Kaminka, Wiłkupie, Stankuny, Burniszki, i Żelezkowizna.

Kierunki zaopatrzenia w wodę

Przyjmuje się generalne założenie, że wszyscy mieszkańcy gminy będą mogli korzystać ze zorganizowanych systemów zaopatrzenia w wodę, a więc z wodociągów grupowych lub lokalnych.

Podstawowym źródłem zaopatrzenia gminy w wodę będą zasoby wód czwartorzędowych i oparte na nich opisane wyżej trzy wodociągi grupowe: "Wiżajny", "Okliny" i "Smolniki". Zatwierdzone wielkości zasobów eksploatacyjnych umożliwiają dalszą rozbudowę wodociągu w gminie. Przewiduje się doprowadzenie wody do wsi, które nie mają jeszcze wodociągu oraz rozbudowę systemu wodociągowego we wsiach Kleszczówek i Sudawskie.

W wyniku dalszego rozwoju systemu zaopatrzenia w wodę następujące wsie zostaną do niego włączone:

- Dziadówek, Kłajpeda, Mierkinie Stare, Wiżgóry, Rogożajny Małe będą zasilane z dwóch wodociągów - "Smolniki" i "Okliny",
- Laskowskie, Marianka, Kamionka, Wiłkupie, Stankuny, Burniszki i Grzybina będą zasilane z wodociągu "Wiżajny" oraz
- Żelezkowizna z wodociągu "Okliny".

Na szczególną uwagę zasługuje zwiększenie niezawodności działania systemu wodociągowego poprzez połączenie systemu sieci wodociągu zasilanego z ujęcia "Smolniki" z systemem sieci wodociągu zasilanego z ujęcia "Oklina".

7.2. Gospodarka ściekowa

Na terenie gminy Wiżajny brak jest zorganizowanych sieciowych systemów odprowadzania ścieków. Jedynie w miejscowości gminnej Wiżajny istnieje mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia typu "Bioblok" o przepustowości

$Q \text{ śr. dn} = 130 \text{ m}^3/\text{dn}$. Obecnie do oczyszczalni odprowadzane są ścieki z czterech bloków mieszkalnych w ilości 10 - 15 m^3/dn . Oczyszczone ścieki odprowadzane są do rowu melioracyjnego, który łączy się z ciekim wypływającym z jeziora Wistuć i wpadającym do jeziora Ingiel w odległości około 5 km od ujścia rowu. Obecnie oczyszczalnia jest modernizowana. Po modernizacji będzie oczyszczalnią mechaniczno - biologiczno - chemiczną typu "Hydrocentrum" o przepustowości $Q \text{ śr. dn} = 205 \text{ m}^3/\text{dn}$. Do punktu zlewnego zlokalizowanego przy oczyszczalni dowożone będą ścieki w ilości 20 m^3/dn . Oczyszczone ścieki tak jak obecnie odprowadzane będą rowem melioracyjnym oraz ciekim

o przepływie $SNQ = 0.10 \text{ m}^3/\text{s}$ do jeziora Ingiel. Ciek i jezioro Ingiel mają pierwszą klasę czystości wody. Zrzut przewidywanej ilości ścieków nie wpłynie na zmianę klasy czystości wody obiórnika nawet przy najniekorzystniejszym w nim przepływie równym $0.05 \text{ m}^3/\text{s}$ (zgodnie z pozwoleniem wodno - prawnym). Opracowany jest projekt sieci kanalizacji dla wsi Wiżajny w systemie grawitacyjno - pompowym. Obecnie realizowany jest główny kolektor dla tej wsi.

Ścieki z gospodarstw wiejskich częściowo są gromadzone w zbiornikach i wywożone na pola lub odprowadzane poprzez nieszczelne doły gnilne lub bezpośrednio do gruntu i wód powierzchniowych. Powoduje to zanieczyszczenie środowiska naturalnego (gruntu, wód podziemnych i powierzchniowych).

Wody opadowe odprowadzane są bez oczyszczania powierzchniowo do gruntu, wód powierzchniowych i lokalnych zagłębień terenowych.

Kierunki odprowadzenia ścieków w gminie Wiżajny

Z uwagi na unikalne walory środowiska naturalnego i zastrzone wymogi jego ochrony (gmina położona jest w strefie ochronnej SPK), istotnym czynnikiem mającym wpływ na możliwości i kierunki rozwoju gminy jest problem odprowadzenia ścieków. Uwarunkowany on jest istnieniem odbiorników oczyszczonych ścieków. Na terenie gminy Wiżajny odbiornikami mogą być rzeki: Czarna Hańcza na odcinku powyżej trzech kilometrów od ujścia do jeziora Hańcza, rzeka Wigra oraz ciek wpadający do jeziora Ingiel na odcinku powyżej trzech kilometrów od jeziora. Rzeki i cieki te charakteryzują się bardzo małymi przepływami i wymagają ochrony przed zanieczyszczeniem. Liczne jeziora i małe cieki do nich wpadające, zgodnie z Rozporządzeniem Ministerstwa Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 5. 11. 1991 r., nie mogą być odbiornikami nawet ścieków oczyszczonych. Z uwagi na małe przepływy w rzekach i ciekach mogących być odbiornikami oczyszczonych ścieków oraz konieczność zachowania wysokiej klasy czystości ich wód, odprowadzane ścieki będą wymagać bardzo kosztownego ich oczyszczania. Oczyszczone ścieki odprowadzane do wód powierzchniowych oraz do gruntu muszą odpowiadać warunkom określonym w w/w Rozporządzeniu i uzyskać akceptację Urzędu odpowiadającego za ochronę środowiska na terenie gminy.

Mając powyższe na uwadze, z punktu widzenia możliwości odprowadzenia ścieków, do terenów o korzystnych warunkach rozwojowych należą sołectwa leżące w pobliżu rzeki: Czarna Hańcza i jej dopływu tj wsie: Okliny, Sześciwólki, Jegielniszki. Mauda i Uzmauda;

cieku łączącego jezioro Wistuć z jeziorem Ingiel i jego dopływu tj. wsie: Wiżajny, Rogożajny Małe i Wielkie oraz rzeki Wigra i jej dopływu wsie: Sudawskie i Maszutkinie. Pozostałe sołectwa z uwagi na brak w pobliżu większych odbiorników nie mogą być terenami rozwojowymi.

Wybór sposobu i unieszkodliwiania ścieków zależy od ilości ścieków (intensywności zabudowy) oraz możliwości ich odprowadzenia. Na terenie o zabudowie intensywnej i ilości ścieków powyżej $Q \text{ śr. dn} = 20 \text{ m}^3/\text{dn}$, ścieki należy oczyszczać w grupowych lub lokalnych wysokosprawnych mechaniczno - biologicznych oczyszczalniach ścieków wyposażonych w punkty zlewne. Oczyszczone ścieki powinny być odprowadzane do cieków powierzchniowych lub do gruntu. Natomiast przy zabudowie kolonijnej (rozproszonej) ścieki należy oczyszczać w oczyszczalniach przydomowych z odprowadzeniem oczyszczonych ścieków jw. z wykorzystaniem w miarę możliwości oczyszczania korzeniowego. W przypadku braku możliwości odprowadzenia oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych lub gruntu ścieki surowe należy gromadzić w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i wywozić do punktów zlewnych przy oczyszczalni.

W niniejszym studium przedstawiono dwa warianty odprowadzenia i unieszkodliwiania ścieków na terenie gminy różniących się liczbą oczyszczalni grupowych i obszarem ich zasięgu.

W wariantcie pierwszym przyjęto zgodnie z dotychczas wykonanymi opracowaniami studialnymi i analizami realizację:

- oczyszczalni grupowej we wsi Wiżajny o przepustowości $Q \text{ śr. dn} = 205 \text{ m}^3/\text{dn}$ obejmującej swym zasięgiem wieś Wiżajny z odprowadzeniem ścieków rowem melioracyjnym do cieków wpadającego do jeziora Ingiel,
- oczyszczalni grupowej we wsi Smolniki o przepustowości $Q \text{ śr. dn} = 80 \text{ m}^3/\text{dn}$ obejmującej swym zasięgiem wsie: Smolniki, Ugiele i Kleszczówek. Odprowadzenie oczyszczonych ścieków do gruntu z wykorzystaniem oczyszczania hydrobotanicznego,
- oczyszczalni przydomowych lub zespołowych w pozostałych wsiach gminy z odprowadzeniem ścieków do cieków powierzchniowych lub gruntu z wykorzystaniem oczyszczania hydrobotanicznego. W przypadku braku możliwości odprowadzenia ścieków oczyszczonych, ścieki surowe należy gromadzić w szczelnych zbiornikach bezodpływowych i wywozić do punktów zlewnych przy oczyszczalniach.

W wariantcie drugim zakłada się pełną ochronę przed zanieczyszczeniem ściekami sanitarnymi wód większych jezior takich jak: Wiżajny, Wistuć, Mauda, Hańcza i Jegielniszki oraz kompleksu jezior na południu gminy w rejonie Smolnik jak: Jeczno, Kamenduł, Kojle, Perły, Okragłe i Przechodnie. W tym celu przewiduje się:

- zwiększenie zasięgu obsługi oczyszczalni w Wiżajnach i objęcie siecią kanalizacyjną przyległych do jeziora Wiżajny sołectw: Grzybina, Burniszki, Stankuny, Wilkupie i Laskowskie,
- zwiększenie zasięgu obsługi oczyszczalni w Smolnikach o sołectwa: Jodoziory, Polimonie i część sołectwa Dzierwany,
- realizację grupowej oczyszczalni ścieków we wsi Okliny obejmującej zasięgiem obsługi sieciowej sołectwa: Okliny, Użmauda, Mauda i Sześciowlóki z odprowadzeniem ścieków oczyszczonych do ciekłu będącego dopływem rzeki Czarna Hańcza,
- z terenów przyległych do jeziora Hańcza tj. sołectwa Mierkinie oraz części sołectwa Dzierwany odprowadzenie ścieków siecią kanalizacyjną należy rozwiązać wspólnie z gminami Przerośl i Jeleniewo,
- na pozostałym obszarze gminy rozwiązanie odprowadzenia unieszkodliwiania ścieków pozostaje takie same jak w wariantcie pierwszym.

W obu wariantach do czasu wybudowania oczyszczalni ścieków, ścieki surowe należy gromadzić w dołach szczelnych bezodpływowych i wywozić do punktu zlewnego.

Lokalizacje proponowanych oczyszczalni ścieków należy traktować jako orientacyjne. Dla ustalenia ostatecznej lokalizacji należy przeprowadzić szczegółowe studia.

Wody opadowe z terenów zakładów przemysłowych, placów utwardzonych oraz dróg o przekroju ulic należy odprowadzać siecią kanalizacji deszczowej do wód powierzchniowych lub gruntu po uprzednim ich podczyszczeniu zgodnie z Rozporządzeniem MOŚZNiL z dnia 5. 11. 1991 r. Z pozostałych terenów wody opadowe należy odprowadzać powierzchniowo do wód powierzchniowych lub gruntu z zachowaniem wymogów w/w rozporządzenia.

Kierunki działań dla rozwiązania gospodarki wodno - ściekowej na terenie gminy Wiżajny

Do podstawowych działań dla rozwiązania problemów w zakresie gospodarowania wodą w gminie należą:

- dokończenie budowy wodociągów we wsi Sudawskie i Kleszczówek, Grzybina i Wizgóry.

- budowa sieci wodociągowej w pozostałych wsiach gminy tj.: Dziadówek, Kłajpeda, Mierkinie, Rogożajny Małe, Laskowskie, Marianka, Kamionka, Wilkucie, Stankuny, Burniszki i Żelazkowizna, Kłajpedka i Stołupianka.
- pilna budowa sieci kanalizacji sanitarnej we wsi Wiżajny w celu wykorzystania przepustowości istniejącej oczyszczalni ścieków
- dokończenie modernizacji istniejącej oczyszczalni ścieków
- rozwiązanie gospodarki ściekowej w sołectwach wyposażonych w wodociągi poprzez:
 - budowę szczelnych zbiorników bezodpływowych, i wywóz nieczystości do punktu zlewnego przy oczyszczalni do chwili wybudowania systemów kanalizacyjnych,
 - budowę grupowych lub lokalnych (wiejskich) oczyszczalni ścieków dla wsi o zwartej zabudowie.
 - budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o zabudowie rozproszonej (kolonijnej),
- rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenach przyległych bezpośrednio do jezior i cieków poprzez budowę sieciowych lub indywidualnych systemów unieszkodliwiania ścieków.

Mocne strony gminy z punktu widzenia gospodarki wodno - ściekowej

Do mocnych stron gminy Wiżajny należy zaliczyć:

- objęcie systemem wodociągów około 50 % wsi w gminie,
- współpraca dwóch systemów - wodociągu Okliny z wodociągiem Smolniki
- istnienie i możliwość rozbudowy grupowej oczyszczalni ścieków we wsi Wiżajny.

Słabe strony gminy z punktu widzenia gospodarki wodno - ściekowej

Do słabych stron gminy Wiżajny należy zaliczyć:

- brak rozwiązania gospodarki ściekowej na obszarze gminy przy znacznym jej zwodociągowaniu,
- brak większych cieków mogących być odbiornikami oczyszczonych ścieków a chłonność istniejących jest ograniczona małymi w nich przepływami,
- kosztowne rozwiązania przesyłu ścieków do oczyszczalni wynikające z bardzo zróżnicowanego ukształtowania terenu i znacznymi odległościami między sołectwami,
- konieczność stosowania wysokosprawnych technologii oczyszczania ścieków z uwagi na ochronę unikatowych wartości środowiska przyrodniczego.

7.3. Gospodarka odpadami

W gminie znajduje się aktualnie jedno wysypisko odpadów na terenie wsi Wiżajny; Konieczna jest segregacja śmieci.

7.4. Kierunki rozwoju sieci elektroenergetycznej

Energia elektryczna do Gminy Wiżajny jest doprowadzana liniami napowietrznymi średnich napięć (SN) 20 kV. Są to linie doprowadzone z głównych punktów zasilania (GPZ) usytuowanych na terenie:

a/ Suwałk

b/ Filipowa

Sieci te doprowadzone są do stacji transformatorowych (SN/NN) 20 kV / 0,4 kV, z których liniami napowietrznymi niskiego napięcia zasilani są odbiorcy. W istniejącym rozwiązaniu sieci warunki atmosferyczne mają istotny wpływ na pewność zasilania. Warunki bezpieczeństwa w dostawie energii elektrycznej, w porównaniu z siecią kablową są gorsze. Koszty realizacji sieci napowietrznej i kablowej są porównywalne (z minimalną przewagą sieci kablowych). Za utrzymaniem stanu istniejącego nie przemawiają względy ekonomiczne. Niezbędna będzie modernizacja istniejącej sieci elektroenergetycznej. O konieczności modernizacji istniejącej sieci decydować będą:

a/ Rozwój Gminy;

b/ Rosnące wraz z rozwojem Gminy potrzeby odbiorców;

c/ Niezbędne remonty istniejącej sieci oraz przebudowa związana z występującymi przeciążeniami sieci (nadmierne spadki napięć);

d/ Wdrażanie nowych przepisów związanych z dostosowaniem ich do Norm Europejskich (np. PN-91/E-050009);

e/ Przepisy wynikające z utworzenia Suwalskiego Parku Krajobrazowego i jego strefy ochronnej.

Na terenie Suwalskiego Parku Krajobrazowego zakazane jest prowadzenie linii energetycznych wysokich napięć a prowadzone linie niskiego napięcia powinny być skablowane.

Zaleca się sukcesywną realizację modernizacji sieci i urządzeń elektroenergetycznych w zależności od posiadanych na ten cel, środków.

W modernizacji należy położyć szczególny nacisk na warunki bezpieczeństwa i pewność zasilania. Dla skoordynowania prac związanych z modernizacją sieci elektroenergetycznych zalecane jest opracowanie planu modernizacji sieci i urządzeń elektroenergetycznych, w którym rozpatrzone byłyby możliwości etapowania tych prac i zakres możliwych adaptacji istniejących rozwiązań.

Celem modernizacji powinno być pełne skablowanie linii elektroenergetycznych na terenie Gminy. Trasy projektowanych i modernizowanych linii elektroenergetycznych i stacje transformatorowe, powinny być usytuowane na terenach ogólnodostępnych. W projektowanych i modernizowanych drogach należy uwzględnić pasy na układanie kabli elektroenergetycznych.

Z uwagi na stan istniejącej sieci elektroenergetycznych i przewidywany wieloletni okres przejściowy, w lokalizacji wszelkich obiektów budowlanych usytuowanych w pobliżu linii elektroenergetycznych powinny być uwzględniane postanowienia normy PN-75/E-05100 (Elektroenergetyczne linie napowietrzne. Projektowanie i Budowa).

Modernizacja sieci elektroenergetycznej powinna być realizowana w ścisłym porozumieniu z energetyką zawodową, reprezentowaną przez Zakład Energetyczny w Białymstoku i Rejon Energetyczny Suwałki. Doprowadzenie energii elektrycznej do terenów przewidywanych pod zabudowę mieszkaniową, rekreacyjną, przemysłową, itp., należy przewidywać w planach szczegółowych opracowywanych dla wybranych obszarów.

Energetyka – strategia

Jako nadrzędne cele w realizacji rozwiązań związanych z rozbudową i modernizacją urządzeń energetycznych na terenie Gminy Wiżajny powinny być przyjęte:

- a. Ochrona środowiska i związana z tym poprawa warunków życia mieszkańców.
- b. Pełne zaspokojenie potrzeb odbiorców energii.
- c. Stosowanie rozwiązań zapewniających wysoką pewność zasilania, oraz bardzo korzystne warunki bezpieczeństwa.

Dla ochrony środowiska konieczne jest preferowanie rozwiązań zapewniających istotne zmniejszenie szkodliwych zanieczyszczeń (gazów i pyłów) do atmosfery. Do najefektywniejszych takich rozwiązań eliminujących całkowicie emisję szkodliwych substancji do atmosfery należą:

- a. Elektrownie wodne i wiatrowe.

- b. Kolektory słoneczne.
- c. Ogniwa fotowoltaiczne.
- d. Ciepło geotermiczne.

Korzystnymi rozwiązaniami umożliwiającymi istotne zmniejszenie emisji szkodliwych zanieczyszczeń do atmosfery są:

- a. Modernizacja istniejących obiektów (ocieplenie) zapewniająca dwu a nawet trzykrotne zmniejszenie zapotrzebowanie energii na ich ogrzewanie.
- b. Alternatywne źródła energii (instalacje biogazu, pompy ciepłe), oraz systemy odzysku ciepła.
- c. Kotłownie na paliwa ekologiczne (gaz ziemny, gaz płynny, lekkie oleje opałowe)
- d. Kotłownie na paliwa odnawialne (zrębki, trociny słoma).

Należy podkreślić, że działania takie oprócz znaczenia lokalnego dla danego środowiska są także działaniami zalecanymi przez organizacje międzynarodowe. Wynika to z konieczności ograniczenia wzrostu efektu cieplarnianego (wywoływanego emisją spalin do atmosfery) powodującego zmiany klimatyczne na ziemi. Zgodnie z zaleceniami organizacji międzynarodowych wprowadzone zostały w Polsce przepisy sprzyjające realizacji niekonwencjonalnych źródeł energii. Takimi przepisami są:

- a. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54 poz. 348 i Nr158 poz. 1042, oraz z 1998 r. Nr 94 poz. 594, Nr 106 poz. 668 i Nr 162 poz. 1126).
- b. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 21 października 1998 r. w sprawie szczegółowych warunków przyłączenia podmiotów do sieci elektroenergetycznych, pokrywania kosztów przyłączenia, obrotu energią elektryczną, świadczenia usług przesyłowych, ruchu sieciowego i eksploatacji sieci oraz standardów jakościowych obsługi odbiorców. (Dz.U.Nr 135 poz. 881).
- c. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 2 lutego 1999 r. w sprawie obowiązku zakupu energii elektrycznej i ciepła ze źródeł niekonwencjonalnych, oraz zakresu tego obowiązku (Dz.U. Nr 13 poz. 119).

Występujące na terenie Gminy Wizajny ukształtowanie terenu (płaskowyż), częstotliwość wiejących wiatrów i ich siła stwarzają korzystne warunki do realizacji elektrowni wiatrowych. Z dokonywanych obecnie szacunków wynika, że przy zrealizowaniu 25

wiatraków możliwe jest uzyskanie mocy około 15 MW. Moc ta znacznie (kilkakrotnie) przekracza potrzeby własne Gminy i mogłaby być przekazywana także do sąsiednich Gmin z wykorzystaniem istniejącego układu sieci średniego napięcia (SN). Niezbędna jest jednak modernizacja i rozbudowa tej sieci dostosowująca ją do nowych warunków rozdziału energii. Z uwagi na moc tych elektrowni występować będzie także potrzeba połączenia ich poprzez linie wysokiego napięcia (WN)

110 kV z krajowym systemem energetycznym. Przepisy wynikające z utworzenia Suwalskiego Parku Krajobrazowego wykluczają możliwość napowietrznego poprowadzenia takiej linii. Możliwe jest jednak jej skablowanie z ułożeniem w ziemi w przyszłości. W Polsce linie kablowe wysokiego napięcia 110 kV układane w ziemi już były realizowane. Są to technologie przyszłościowe i mogą być rozpatrywane w perspektywie wieloletniej. Do rozdziału energii elektrycznej niezbędne będzie także zrealizowanie w Wiżajnach Głównego Punktu Zasilania (GPZ) do którego doprowadzona byłaby linia wysokiego napięcia (WN) 110 kV stanowiąca połączenie z systemem krajowym. Potencjalnymi punktami połączenia tej linii z krajowym systemem przesyłowym są

- a. Rozdzielnia (GPZ) 110 kV w Suwałkach.
- b. Rozdzielnia (GPZ) 110 kV w Filipowie.

Celowe jest wykorzystanie energii elektrycznej uzyskanej z elektrowni wiatrowych do ogrzewania indywidualnych obiektów budownictwa mieszkaniowego. Umożliwiłoby to wyeliminowanie najbardziej uciążliwych dla środowiska kotłowni na węgiel.

Modernizacja linii energetycznych średniego napięcia (SN) i realizacja linii wysokiego napięcia (WN) 110 kV powinna być przygotowywana w ścisłym porozumieniu z energetyką zawodową reprezentowaną przez Zakład Energetyczny w Białymstoku i Rejon Energetyczny w Suwałkach

8. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

8.1. TRANSPORT

Na sieć dróg kołowych w gminie składają się: jedna droga wojewódzka, drogi powiatowe oraz gminne. Najważniejszą drogą przebiegającą przez gminę oraz Wiżajny – ośrodek gminny - łącząc ją z Rutką Tartak i Gołdapią jest droga wojewódzka nr 651 Szypliszki - Gołdap. Jest to droga o nawierzchni bitumicznej w dobrym stanie technicznym o niezbyt dużym natężeniu ruchu. Droga ta łączy przejście graniczne na Litwę w Bolciach z przejściem granicznym do Rosji w Gołdapi.

Sieć dróg w gminie uzupełniają drogi wojewódzkie powiatowe. Są to drogi:

- Wiżajny – Ejszeryszki (- Rutka Tartak) – droga o nawierzchni bitumicznej w dobrym stanie technicznym,
- Wiżajny – Rogożajny – Smolniki – Sidory - droga o nawierzchni bitumicznej w dobrym stanie technicznym,
- Rogożajny – Mierkinie (- Kruszki) - droga o nawierzchni bitumicznej w dobrym stanie technicznym,
- Rakówek – Okliny - droga o nawierzchni bitumicznej, w dobrym stanie technicznym.
- Wiżajny – Stańkuny – Laskowskie – Wiżajny (droga wokół jeziora Wiżajny) - droga o nawierzchni żwirowej,
- Kleszczówek – Postawele droga o nawierzchni bitumicznej w dobrym stanie technicznym.

Drogi powiatowe w gminie Wiżajny mają w zdecydowanej większości dobrą nawierzchnię i są dobrze utrzymane. Jedynymi drogami o nawierzchni nieutwardzonej są: droga wokół jeziora Wiżajny oraz droga Rowełe - Marianka. Wydaje się, że dla lepszego skomunikowania Burniszek, Stankun, Laskowskich i Wiłkupii oraz dla lepszej dostępności turystycznej, zwłaszcza dla turystyki rowerowej rejonu jeziora Wiżajny należy położyć nawierzchnię bitumiczną na całej długości tej drogi. Brak nawierzchni bitumicznej stanowi pewną barierę rozwoju gminy, a szczególnie rozwoju turystyki, w tym rowerowej. Warto zwrócić uwagę na to, że dobra nawierzchnia zachęca do szybszej jazdy, konieczna jest więc taka organizacja ruchu, aby wymusić określone zachowania kierowców a mianowicie ograniczenie prędkości przejazdu przez miejscowości.

Wydaje się, że byłoby wskazane rozszerzenie sieci dróg powiatowych o drogę Smolniki - Stara Hańcza. Droga ta o nawierzchni bitumicznej pozwoliłaby na większą dostępność dla ruchu turystycznego (rowerowego, jak również dla samochodów z przyczepami campingowymi) wokół Suwalskiego Parku Krajobrazowego oraz bezpośredni dojazd do jeziora Hańcza – istnieje parking w pobliżu zespołu parkowego Starej Hańczy.

Drogę Rowełe - Marianka należy przedłużyć do Rogożajn, aby utworzyć krótsze połączenie kierunku z Przerośli przez Mierkinie do Rutki Tartak z ominięciem Wiżajn. Drogę - zgodnie z zasadą nawierzchni bitumicznych na drogach powiatowych - należy utwardzić.

Kolejnym zagadnieniem, bardzo ważnym dla funkcjonowania systemu transportu w gminie jest podsystem transportu publicznego. Charakteryzuje się on niskim standardem

obsługi, przede wszystkim jeśli chodzi o częstotliwość kursowania autobusów PKS. Z Wizajn do Suwałk kursuje kilka par autobusów na dobę, w innych relacjach międzygminnych po 2 - 4 pary kursów na dobę, część miejscowości nie jest obsługiwanych wcale, lub po 1 ewentualnie 2 kursami na dobę. Należy zdecydowanie poprawić - przy wykorzystaniu środków gminnych - jakość obsługi transportem publicznym opierając go na komunikacji mikrobusowej kursującej z dużą częstotliwością i docierającą do większości miejscowości gminy, wykonując kursy także po drogach gminnych w rejonie Bondzisk, Postawel, Olszanki czy Sudawskich. Komunikacja taka powinna być głównie dowozową do Wizajn.

Przygraniczne położenie gminy warunkuje konieczność włączenia do analizy transportowej także połączeń transgranicznych między Polską a Litwą. Obecnie w gminie brak jest przejść granicznych. Wydaje się jednak, że istnieją potrzeby zarówno mieszkańców, jak i turystów (zwłaszcza turystyka rowerowa) funkcjonowania takich przejść, głównie dla małego ruchu granicznego (przy czym pojęcie małego ruchu granicznego powinno obejmować także turystów przebywających w gminie). Wydaje się celowe otwarcie lokalnych przejść zwłaszcza planowanego w Bolciach. Zbiorowa komunikacja mikrobusowa powinna obsługiwać także rejony przygraniczne (po obu stronach granicy).

Bardzo ważnym zagadnieniem jest oznakowanie dróg (pionowe, poziome), zarówno powiatowych, jak i wojewódzkich. Regułą jest brak dobrego oznakowania poziomego, co utrudnia jazdę - zwłaszcza w nocy - biorąc pod uwagę ograniczoną widoczność i liczne zakręty. Oznakowanie pionowe jest często w nocy niewidoczne. Brak jest hektometrów oraz światełek odblaskowych na poboczach. Oddzielnym problemem jest brak konsekwentnego, logicznego i czytelnego systemu oznaczeń drogowaskazowych. Jest to konieczne dla turystów i osób okazjonalnie korzystających z dróg gminy.

8.2. Ścieżki rowerowe

Wyznaczanie ścieżek rowerowych, o znaczeniu międzyregionalnym, regionalnym i lokalnym oraz tras rowerowych dojazdów dzieci do szkół odbywać się powinno wg dokumentacji opracowanej w ramach niniejszego studium.

8.3. Szlaki wodne

Proponuje się zorganizowanie turystycznego szlaku wodnego wokół jeziora Wiżajny (kajaki, tramwaj wodny – spełniający wymogi strefy ciszy ustanowionej na Jeziorze)

9. OBOWIĄZKI W ZAKRESIE SPORZĄDZANIA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

9.1. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych

Na terenie gminy Wiżajny obszary takie nie występują

9.2. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych może być obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych

1. Stosownie do przepisu artykułu 7 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nie leśne dokonuje się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

W związku z tym przepisem decyzję o przystąpieniu do sporządzania planów miejscowych, dla terenów rolnych przeznaczanych pod zabudowę nie związaną z gospodarką rolną lub leśną, należy podejmować po zaistnieniu potrzeb i możliwości w tym zakresie.

2. Stosownie do artykułu 34 ustawy z dnia 16 października 1991 roku o ochronie przyrody (Dz. U. 114 poz. 492 z późniejszymi zmianami) dla obszarów poddawanych ochronie przez radę gminy, jak na przykład wyznaczenie obszaru chronionego krajobrazu lub uznania terenu za zespół przyrodniczo-krajobrazowy, w przypadkach jeżeli wojewoda nie wprowadził tych form, miejscowy plan sporządza się obowiązkowo.

Obecnie nie określono obszarów, na których gmina miałaby wprowadzić te szczególne formy ochrony.

3. Stosownie do artykułu 13 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89 poz. 415 tekst jednolity 1999 r. Dz.U. Nr 15 poz. 139) miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego sporządza się obowiązkowo, gdy:

- na obszarze gminy przygotowywana jest realizacja zadania rządowego, albo zadania

samorządu województwa;

- przewidywana jest realizacja lokalnego celu publicznego, z wyjątkiem zadań związanych z budową urządzeń infrastruktury technicznej w granicach pasa drogowego;

W związku z powyższym, plany związane z realizacją celów publicznych sporządzane być muszą po:

- sporządzeniu programów zadań rządowych lub zadań samorządu województwa i negocjacji z gminą warunków wprowadzenia ich do planu miejscowego;
 - zaistnieniu możliwości realizacji lokalnego celu publicznego.
4. Działania związane z wydobywaniem zasobów ze złóż muszą być poprzedzone uzyskaniem koncesji. Stosownie do przepisu artykułu 53 ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 27 poz. 96 z późniejszymi zmianami) dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który powinien zapewnić integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:
- wykonania uprawnień określanych w koncesji;
 - zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego;
 - ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

Koszty sporządzenia projektu planu ponosi przedsiębiorca. Jeżeli w ocenie wpływu wydobywania kopalin na środowisko, przedstawionej wraz z wnioskiem o koncesję, nie przewiduje się ujemnych wpływów na środowisko, organ wydający koncesję można zwolnić ubiegającego się o tę koncesję od sporządzenia planu miejscowego dla terenu górniczego, utworzonego w związku z wydobywaniem kopalin pospolitych.

W związku z wyżej wymienionym przepisem decyzję o przystąpieniu do sporządzenia planu dla terenu górniczego należy podjąć na podstawie ustaleń zawartych w koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż.

9.3. Obszary, dla których sporządzenie planów miejscowych jest obowiązkowe ze względu na istniejące uwarunkowania

Sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe dla obszarów rozwojowych, na których musi nastąpić ustalenie innego niż rolnicze ich przeznaczenia, ustalenie przebiegu nowej drogi lub dróg publicznych oraz ustalenie zasad podziału terenu na działki budowlane, a także lokalnych warunków zabudowy, zagospodarowania i uzbrojenia technicznego.

10. TERENY NIEZBĘDNE DLA REALIZACJI POLITYKI PRZESTRZENNEJ PAŃSTWA NA OBSZARZE GMINY

Obszary, w których przewiduje się lokalizację zadań i programów realizacji ponadlokalnych celów publicznych wynikają z polityki zawartej w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, który zgodnie z przepisem art. 54 b ust. 2 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym uchwała sejmik województwa. W planie tym ustala się obszary, na których przewiduje się realizację zadań rządowych oraz zadań samorządu województwa wpisanych do wojewódzkiego rejestru.

Wojewódzki rejestr sporządza i prowadzi wojewoda (art. 61 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym).

W związku z wdrożeniem reformy ustrojowej państwa i związanymi z tym zmianami w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym, realizację zadań będących w kompetencjach wojewody i sejmiku wojewódzkiego, dopiero rozpoczęto.

Brak opracowanej strategii rozwoju województwa, planu zagospodarowania przestrzennego województwa, a przede wszystkim brak wojewódzkiego rejestru zadań rządowych oraz zadań samorządu województwa uniemożliwia w tej chwili określenie obszarów, które będą niezbędne dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych na obszarze gminy.

Realizacja tych celów będzie jednak możliwa, bowiem przepisy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym regulują zasady postępowania w tym zakresie. Umieszczenie zadania rządowego lub zadania samorządu w rejestrze wojewódzkim jest podstawą podjęcia negocjacji z Zarządem Gminy w sprawie wprowadzania zadań dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ponieważ warunkiem zatwierdzenia programów jest zapewnienie środków finansowych niezbędnych do sporządzenia lub zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz do pokrycia roszczeń właścicieli lub użytkowników wieczystych nieruchomości, na których planuje się realizację tych programów, można się spodziewać, że ich realizacja będzie następować. Należy jednak brać pod uwagę fakt, że ustalenia planu zgodnie z przepisem art. 18 ust. 2 pkt. 2a ustawy, muszą być spójne z polityką przestrzenną gminy określoną w niniejszym studium. W związku z tym przy opracowywaniu programów rządowych i wojewódzkich należy uwzględnić politykę przestrzenną gminy, na obszarze której zadania te będą realizowane.

Do ponadlokalnych celów publicznych na obszarze gminy wymienionych w Studium zagospodarowania przestrzennego byłego województwa suwalskiego a przedstawionych wstępnie byłemu wojewodzie suwalskiemu zaliczyć należy:

- Otwarcie nowego przejścia granicznego w Bolciach
- Rozwój infrastruktury dla turystyki kwalifikowanej, zwłaszcza rowerowej i narciarskiej,
- Dbałość o istniejące i tworzenie nowych obszarów szczególnych form ochrony przyrody w tym sieci ECONET i Suwalsko-Wisztynieckiego Obszaru Chronionego,
- Realizację programu ekorozwoju Związku Gmin Północno-Wschodnich „Szelment”,
- Modernizację dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych,
- Ochronę i rewitalizację zabytków,
- Rezerwę terenów pod usługi turystyczno-wypoczynkowe,
- Rozbudowę oczyszczalni ścieków w Wizajnach,
- Budowę oczyszczalni ścieków w Smolnikach,
- Rozwój energetyki wiatrowej,
- Rozwój agroturystyki, łączenie jej z przetwórstwem i ekorolnictwem
- Zalesianie gruntów nieprzydatnych dla rolnictwa,
- Rozwój hodowli ryb.

Wymienione ponadlokalne cele publiczne mogą być rozpatrywane przy konstruowaniu strategii rozwoju i planu zagospodarowania przestrzennego województwa.